

Høyesterett med avklaring av «plutselig og uforutsett»-vilkåret i skadeforsikring

Mohsin Ramani
Partner, Head of Insurance

Lars Albert Jøstensen
Senioradvokat

I dom avsagt fredag 7. november 2024 (HR-2024-2040-A) tok Høyesterett stilling til vilkåret «plutselig og uforutsett fysisk skade». Vilåret er vanlig innen skadeforsikring, og en Høyesterettsdom om tolkningen av vilkåret var kjærkommen.

Bakgrunnen for saken var løpehjulskammeret til Rygene Kraftverk i Grimstad brøt sammen i desember 2019. Kraftverket ble stengt for reparasjon fra 19. desember til midten av februar 2021, og kostnadene beløp seg til omtrent 48 millioner kroner for reparasjon og 29 millioner kroner for driftsavbrudd. Tapet ble meldt til forsikringsselskapet Tryg som avslo dekning fordi skaden ikke hadde inntrådt *plutselig*.

Å Energi, som var eier av kraftverket, tok Tryg til retten, men både tingretten, lagmannsretten og en enstemmig Høyesterett har nå ment at skaden ikke var plutselig. Høyesterett kommer i denne forbindelse med flere generelle uttalelser om både skadebegrepet og forståelsen av «plutselig» som kan gi veiledning for fremtidige dekningsoppgjør, herunder:

- Begrepet «skade» betyr en negativ fysisk innvirkning på den forsikrede gjenstand. Skaden inntreffer når årsaken eller påvirkningen materialiserer seg i negative fysiske konsekvenser på gjenstandens materiale, overflate, konstruksjon eller struktur (**avsnitt 52**).
- Uttrykket «plutselig» betyr at skaden skjer fort, med lite eller intet forvarsel. Høyesterett tar imidlertid ikke stilling til om langvarig nemdspraksis har etablert et riktig skille når skader ikke lenger er plutselig dersom de utvikler seg over lengre tid enn én dag eller 12 til 13 timer (**avsnitt 53**).

- Ved vurderingen av om det har skjedd en plutselig fysisk skade, må det skilles mellom årsaken til skaden og skadevirkningen. Dersom skaden skyldes at gjenstanden over tid har blitt nedbrutt, er ikke dette en plutselig fysisk skade. Dersom nedbrytningen derimot plutselig og uforutsatt fører til en ny skade, kan denne skaden være dekket under forsikringsvilkåret (**avsnitt 58**).
- Etter en konkret vurdering kan også en indre skadeutvikling etter omstendighetene være årsak til en plutselig skade på gjenstanden (**avsnitt 59**).
- En gradvis skadeutvikling på en forsikret gjenstand kan føre til plutselig skade på andre forsikrede gjenstander (**avsnitt 60**).
- Skadebegrepet er ikke knyttet til når skaden ble oppdaget, men til når den inntrådte. At skaden har vært skjult for sikrede, er dermed ikke avgjørende for om skaden har vært plutselig (**avsnitt 63**).

I den konkrete vurderingen av skadeutviklingen, la Høyesterett vekt på at skadeutviklingen hadde pågått over flere tiår. Selv om den siste, og avgjørende skadeutviklingen gikk raskere, hadde selve sammenbruddet av løpehjulsammeret vært en videreutvikling en gradvis skadeutvikling. Sammenbruddet av kammeret var da ikke plutselig når det ble sett i lys av forutgående skadeutviklingen som kammeret var blitt utsatt for. Høyesterett mente derfor at den gradvise skadeutviklingen og de suksessive skadene som løpehjulsammeret ble påført, måtte vurderes i sammenheng og som en helhet i relasjon til forsikringsvilkåret.

Høyesterett understreket, med henvisning til tidligere rettspraksis, at sikrede subjektive forventninger har begrenset betydning for tolkning av forsikringsvilkår. Dermed forkastet Høyesterett anførselen fra Å Energi og partshjelper Fornybar Norge om at tolkningsresultatet ville medføre en vesentlig begrensning i dekningen av en risiko som kraftverksbransjen mente å ha behov for. Tryg ble dermed frifunnet, og Å Energi måtte bære tapet på egen bok.

Høyesteretts resultat kan fremstå strengt, og Høyesteretts drøftelse av «plutselig»-begrepet illustrerer at små nyanser i faktum og skadeutvikling kan gi dramatisk ulike utfall for forsikringsdekningen. Når et hensyn med forsikring er at det skal etableres forutsigbar fordeling av risiko, kan det nok derfor diskuteres om plutseligvilkåret oppfyller dette formålet.

Høyesteretts dom understreker uansett viktigheten av at bedrifter gjennomgår kjerneisiko, og sørger for at denne er adekvat forsikret gjennom dialog med forsikrings selskapet og/eller forsikrings megler.

Les hele dommen [her](#)